

Björkö Hamn- och fiskareförening
c/o Lars-Gösta Alsterberg
e-post: lgalsterberg@hotmail.com

Beslut om betydande miljöpåverkan från vattenverksamhet inom fastigheterna Björkö 25:1, Björkö 1:110–114, Björkö 33:3 och Björkö 3:154 i Öckerö kommun

Beslut

Länsstyrelsen beslutar att de bryggor som har utförts samt de som planeras på fastigheterna Björkö 25:1, Björkö 1:110–114, Björkö 33:3 och Björkö 3:154 i Öckerö kommun kan antas medföra betydande miljöpåverkan.

Enligt 6 kap. 27 § miljöbalken får detta beslut inte överklagas.

Beskrivning av ärendet

Björkö hamn- och fiskareförening är lokaliserad på Björkö i Öckerö kommun. Hamnen har plats för 540 båtplatser samt sex fiskebåtar. Utöver detta har hamnen även en iskaj. Delar av hamnen har tillstånd genom en vattendom från 1929, bland annat pirarna mot väster.

Björkö hamn- och fiskareförening har sedan dess uppfört tio bryggor och en vågbrytare som saknar tillstånd enligt 11 kapitlet miljöbalken. Länsstyrelsen har bedrivit tillsyn och har förelagt Björkö hamn- och fiskareförening att söka tillstånd i efterhand för åtta bryggor (benämnda A, B, D, F, G, I, J och K), delar av två bryggor (benämnda E och H) samt vågdämpare söder om Skarviksholmen. Ansökan ska också omfatta prövning av lagligheten för övriga befintliga anläggningsdelar i hamnen i enlighet vad som sägs i 17 § i lagen (1998:811) om införande av miljöbalken. Därtill förelades föreningen att göra en marinbiologisk undersökning av hamnområdet.

Utöver ansökan om tillstånd för de befintliga bryggorna (benämnt alternativ 1) så söker också föreningen tillstånd till att ytterligare utöka sin verksamhet. Sökande redovisar två alternativ, där alternativ 2 innebär en utökning av den befintliga hamnen i nordöst medan alternativ 3 är lokaliserat till ett bryggområde söder om Björkö hamn benämnt som Bessekroken. Båda alternativen föreslår en utökning av flytbryggor vilket skulle generera cirka 200 båtplatser per alternativ.

2022-12-19

531-44203-2022

Ni har genomfört ett undersökningssamråd om att bedriva vattenverksamhet. Samråd har skett med Länsstyrelsen, föreningar och enskilda som kan antas bli särskilt berörda. En samrådsredogörelse inkom till Länsstyrelsen den 20 oktober 2022.

Motivering till beslutet

Följande omständigheter talar enligt Länsstyrelsen för att åtgärderna kan antas medföra betydande miljöpåverkan.

För vattenförekomsten Stora Kalvsund har sammanvägd ekologisk status expertbedömts till Måttlig med medel tillförlitlighet. Klassningen har baserats på miljökonsekvenstypen Flödesförändringar.

Miljökonsekvenstyperna Morfologiska förändringar och kontinuitet samt Flödesförändringar har båda expertbedömts till Måttlig status. Måttlig status innebär en lägre tillförlitlighet men fortsatt en påverkan. För Morfologiska förändringar och kontinuitet är tillförlitligheten låg eftersom klassningen av kvalitetsfaktorerna Morfologiskt tillstånd och Konnektivitet är osäker.

För Flödesförändringar är tillförlitligheten medel då den fysiska påverkan på kvalitetsfaktorn Hydrografiska villkor är stor och klassningen kan ses som ett säkert tecken på sänkt biologisk status. Det saknas underlag för att använda biologiska bedömningsgrunder, men då Hydrografiska villkor och Konnektivitet visar på Otillfredsställande status och Morfologiskt tillstånd visar på Måttlig status görs expertbedömningen att biologin är sämre än God.

De utan tillstånd anlagda bryggor och vågbrytare anses, med tanke på hamnens storlek och lokalisering, ha en kumulativ påverkan på miljökvalitetsnormer (MKN) och dess status i avseende på hydromorfologi. Detta då bryggorna och vågbrytaren bland annat kan ändra vattnets flöde, samt områdets sedimentationsmönster och konnektivitet. Bottenvegetation, bottenfauna och andra delar av ekosystemet i vattenförekomsten har med all säkerhet påverkats genom minskade och fragmenterade habitat, försämrade livsvillkor och försämrade spridningsmöjligheter till följd av fysisk påverkan.

Gällande verksamhetens lokalisering har särskild hänsyn tagits till de naturresurser som finns i området, så som ålgräs, som kan antas bli påverkade och deras relativa förekomst och förnyelseförmåga i området. Även naturmiljöns tålighet i området som kan antas bli påverkat har särskild hänsyn tagits. Inom hamnområdet finns det ålgräs enligt den marinbiologiska inventeringen. Ålgräs är en art som minskat kraftigt längs västkusten sedan 1980-talet och ett av hoten mot bestånden är exploatering av bryggor i allmänhet och flytbryggor i synnerhet. Den

marinbiologiska undersökningen redovisar att flera bryggor är anlagda över ålgräsbestånd, vilket kan påverka ålgräset negativt genom bland annat skuggning och ändrade sedimentationsmönster. Även den södra vågbrytaren vid Skarviksholmen bedöms väsentligt påverka vattenombytet inom hamnen, vilket kan medföra negativa effekter för biologin. En minskning av ålgräsbestånd innebär inte bara en förlust av ålgräs utan också en förlust av ett habitat som är värdefullt för kommersiellt viktiga fiskarter.

Det som inte talar för att åtgärderna innebär betydande miljöpåverkan är att åtgärder skett inom en vik som är avgränsad av anlagda pirar och som nyttjats som hamnområde sedan 1920-talet. En fysisk påverkan på området har således varit pågående under lång tid.

Länsstyrelsen bedömer sammantaget att planerad verksamhet kan antas medföra betydande miljöpåverkan.

Specifik miljöbedömning

Beslut om att en verksamhet/åtgärd kan antas medföra en betydande miljöpåverkan innebär att en specifik miljöbedömning enligt 6 kap. 28 § miljöbalken ska göras.

Fortsatt avgränsningssamråd

Inom ramen för den specifika miljöbedömningen ska ett avgränsningssamråd genomföras med Länsstyrelsen och följande:

- De enskilda som kan antas bli särskilt berörda.
- Allmänheten inom ett större område runt verksamheten.
- Organisationer och intresseföreningar, till exempel naturskyddsföreningen och Björkö Samhälls- och Samverkansförening BSSF.
- Öckerö kommun (kommunstyrelsen) och särskilt miljöavdelningen.
- Statliga myndigheter till exempel Havs- och vattenmyndigheten, Transportstyrelsen och Sjöfartsverket.

Vilka enskilda som kan bli särskilt berörda beror på vilken miljöpåverkan verksamheten kan medföra, till exempel i form av påverkan genom buller eller ökad trafik. I gruppen enskilda kan till exempel fastighetsägare, hyresgäster, institutioner och andra verksamhetsutövare ingå.

De som ingår i samrådsgruppen, men som inte tidigare har fått ett samrådsunderlag, ska få ta del av underlaget. Samrådsunderlag ska lämnas i så god tid att det ger utrymme för ett meningsfullt samråd innan verksamhetsutövaren utformar miljökonsekvensbeskrivningen och den slutliga tillståndsansökan.

Miljökonsekvensbeskrivning

I 6 kap. 35 § miljöbalken (MB) och i 16–19 §§ miljöbedömningsförordningen (2017:966) anges vilka uppgifter som ska ingå i en miljökonsekvensbeskrivning (MKB).

MKB:n ska tas fram av den som har sakkunskap om verksamhetens särskilda förutsättningar och förväntade miljöeffekter. Hur detta har beaktats ska redovisas i MKB:n.

Länsstyrelsen anser utifrån vad som framkommit under samrådet att följande aspekter är särskilt viktiga att behandla i ansökan och MKB:

Ansökans omfattning

- En beskrivning av anläggningarna som det söks tillstånd till, deras lokalisering, storlek, djupgående, konstruktionstyp, vågbrytande funktion samt beskaffenhet i övrigt.
- Historik kring när de olika anläggningarna har uppförts och när större förändringar har skett.
- Redogörelse för djupförhållanden samt huruvida muddring, sprängning eller andra liknande åtgärder avses ingå i ansökan samt beskrivning av framtida behov av underhållsmuddring samt var i hamnen det kan bli aktuellt. Ansökan bör redovisa föroreningshalter i sediment, avsättningsmöjligheter, stabilitetsförhållande osv. i det fall muddring ingår.
- En beskrivning av hur vattenförhållandena kan ha sett ut i det berörda området innan de bryggor som saknar tillstånd tillkom.

Lokalisering, möjliga alternativ samt behov/nytta av verksamhet

- Beskrivning av behovet och nyttan med småbåtshamnen. Denna beskrivning ska innehålla ett resonemang där nyttan med åtgärden vägs mot det intrång som exploateringen innebär.
- Vilka alternativ inom befintligt hamnområde som finns för att uppnå samma syfte men där exploateringsgrad och miljöpåverkan minimeras. Exempelvis genom att i stället anlägga

trailerplatser och sjösättningsramper och förvara båtarna på land med möjlighet till lätt upptagning och isättning.

- Redogör för alternativa utformningar (till exempel lokalisera bryggorna annorlunda eller använda andra bryggtyper). Flytbryggor och särskilt betongflytbryggor med vågbrytande funktion har större påverkan än pålade bryggor och enklare flytbryggor med mellanrum som medger visst ljusinsläpp och vattencirkulation. Ev. förekomst av betongflytbryggor måste därför motiveras och kopplas till beskrivning av platsens förutsättningar.
- En redovisning av aktuella detaljplaner och om åtgärderna (alternativ 1–3) är förenliga med gällande detaljplaner och översiktsplan för Öckerö kommun.

Påverkan på miljön och omgivning samt behov av skyddsåtgärder

- Påverkan på växt och djurliv (i vatten och på land) till följd av anläggningar och andra arbeten i vatten samt till följd av de båtar som kommer att ligga i hamnarna vid drift och båttrafik. Exempel på konsekvenser som ska beskrivas är påverkan på vattenomsättning, vågrörelser, sedimentationsmönster, grumling, beskuggning av vattenområden och ålgräs, risk för fysisk påverkan/skav mot botten från flytbryggor, påverkan på berörda grundområden, utsläpp eller annan kemisk påverkan på vattenområdet, buller etcetera
- En fullständig omfattande redovisning av vattenverksamhetens inverkan på vattenförekomstens miljökvalitetsnormer. I med detta ska bland annat hamnverksamhetens påverkan på relevanta MKN på kvalitetsfaktornivå redovisas, med extra fokus på de hydromorfologiska parametrarna. En redovisning av kumulativ påverkan i vattenförekomsten och en redovisning av EU's ramdirektiv för vattens "Icke försämrings krav" ska ingå.
- En motivering till varför utbyggnad krävs enligt alternativ 2 och 3, och med detta redovisa för följande: framtida behov av muddring och antal tilltänkta nya båtar. Effekterna av ökad båttrafik på det marina livet ska redovisas för samt båtarnas inverkan på MKN.
- Redovisa vilka försiktighetsåtgärder och arbetstider i vatten som krävs för att minimera påverkan på miljön i aktuella områden för alternativ 2 och 3.

- Motivering till valet av flytbryggor framför pålade bryggor, då detta är den av Länsstyrelsen rekommenderade bryggtypen med dokumenterad mindre miljöpåverkan.
- Redovisa påverkan på fisk och dess habitat för alternativ 1–3.
- En bedömning av bullerpåverkan från verksamheten ska ingå, bland annat behöver buller från båtar och master behandlas.

Redovisning av alternativa sätt att nå samma syfte

Enligt 17 § 4p. miljöbedömningsförordningen ska en redovisning av alternativa sätt att nå samma syfte bifogas miljökonsekvensbeskrivningen om Länsstyrelsen särskilt har begärt det. Länsstyrelsen anser att det inte krävs en alternativ redovisning med avseende på annan geografisk lokalisering av sökt verksamhet.

Bestämmelser som beslutet grundas på

Beslut att en BMP kan antas:

- 6 kap. 26 och 27 §§ miljöbalken (1998:808)
- 10–13 §§ miljöbedömningsförordningen 2017:966

Länsstyrelsen ska efter undersökningen i ett särskilt beslut avgöra om verksamheten eller åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Beslutet ska redovisa de omständigheter som talar för eller emot att verksamheten eller åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Enligt 6 kap. 27 § miljöbalken får Länsstyrelsens beslut ifall verksamheten eller åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan inte överklagas särskilt.

Information

Enligt 6 kapitlet 24 § p.2 miljöbalken ska verksamhetsutövaren samråda med bland annat de enskilda som kan antas bli särskilt berörda. Särskilt berörda bör bjudas in till samråd genom direktutskick och inte endast genom annonsering (se förtydligande i MÖD M 12652–21 beslut den 16 juni 2022).

Enligt 15 § miljöbedömningsförordningen ska miljökonsekvensbeskrivningen tas fram med den sakkunskap som krävs i fråga om verksamhetens eller åtgärdens särskilda förutsättningar och förväntade miljöeffekter.

2022-12-19

531-44203-2022

Om den planerade verksamheten eller åtgärden förändras i större omfattning under samrådsprocessen eller om det dröjer lång tid innan ansökningshandlingar inkommer kan det krävas ett nytt samråd.

Oberoende av att samråd har ägt rum mellan Björkö hamn- och fiskareförening och Länsstyrelsen om ansökan och miljökonsekvensbeskrivningens innehåll, kan prövningsmyndigheten som beslutar i ärendet, begära kompletteringar om den anser att ansökningshandlingarna inte uppfyller kraven i 6 kap. miljöbalken.

Ansökan ska vara undertecknad av behörig firmatecknare.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av funktionschef Daniel Johansson med vattenvårdshandläggare Sandra Johansson som föredragande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Bilaga

Bestämmelser som påverkar samrådet

Kopia till:

HydroGis
c/o Lars-Harry Jenneborg
e-post: lars-harry@hydrogis.se

Advokaterna Grönvall
c/o Bertil Lundberg
e-post: bertil@advokatfirmangronvall.se

Bestämmelser som påverkar samrådet

- 6 kap. 20 § första stycket punkt 2 miljöbalken (1998:808)
- 6 kap. 28 § miljöbalken
- 10–13 §§ miljöbedömningsförordningen (2017:966)
- 16–19 §§ miljöbedömningsförordningen